

VISI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br: PŽ 1307/82
od 26.X 1982.

Vijeće: Kosta Manojlović, Gordana Gasparini, Gavro
Badovinac

PLOVIDBENI AGENCIJSKI POSAO

Generalni plovidbeni agent pomorskog broдача nije po samom zakonu /čl.682, 683. i 685. ZPUP-a i supsidijarno čl.795. i 797. u vezi s čl.91. ZOO-a/ ovlašten da suugovaratelju svog nalogodavca daje izjave koje za ovog stvaraju obveze, odnosno broдача dovode u teži položaj od onog koji za njega proizlazi iz zakona - Takve izjave obvezuju broдача samo ako je punomoć agentu sadržavala ovlaštenje u tom smislu - Dosljedno tome ako je agent broда izjavio primatelju da je brod iskrcao manju količinu tereta od količine deklarirane u teretnici i to učinio nakon isteka rokova u kojima se po čl.541. ZPUP-a odnosno po čl.3, par.6. Raških pravila, 1924. šteta ustanovljuje, onda broдача koji nije izdao ni takvu punomoć ni odobrio takvu izjavu agenta ne obvezuje takva agentova izjava

U sporu između tužitelja /osiguratelja/ kao cesionara primatelja tereta 494 zavežljaja, s ukupno 58.472 komada bukovine u težini od 326.300 kg, kojeg je tuženi po teretnici br.6 od 15.III 1979. preuzeo na prijevoz brodom "T" iz R. u luku A, protiv tuženoga kao broдача broда "T", prvostepenom presudom odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od USA \$ 6.581,27 spp iz naslova naknade štete zbog manjka tereta u količini od 133 komada bukovine, prvostepenom presudom odbijen je tužbeni zahtjev s obrazloženjem da tužitelj nije dokazao postojanje štete, tj. da je tuženi na odredištu predao manje tereta nego što je naznačeno u teretnici, nego, naprotiv, da iz izvedenih dokaza /izvještaja havarijskog komesara Lloyda od 3.VII 1979. i potvrde odjela za reklamacije tvrtke SONAM od 19.VIII 1979/, proizlazi da je tuženi broдар na odredištu predao teret onako kako je naznačen u teretnici.

Posebno ocjenjujući da li naknadna potvrda koju je izdao agent broдача tvrtka CMAN dana 3.VI 1979. pod brojem 223/79/TA, u kojoj je navedeno da postoji manjak 133 komada bukovine, bezuvjetno obvezuje broдача da naknadi primatelju protuvrijednost tako utvrdjenog manjka, u razlozima prvostepene presude navodi se da podaci u ovoj

potvrđi ne obvezuju, da brodar može dokazati da manjak ne postoji, odnosno da nije postojao prilikom iskrcaja i preuzimanja tereta i da je tuženi brodar to u ovoj parnici dokazao.

U povodu tužiteljeve žalbe Viši privredni sud Hrvatske potvrdio je prvostepenu presudu i naveo slijedeće:

Polazeći od pravilne primjene materijalnog prava u pogledu dokazivanja činjeničnog stanja - postojanja manjka - /čl.541. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, "Sl.list SFRJ", br.22/77 - u nastavku teksta ZPUP/ i nespornih činjenica koje se odnose na utvrđivanje konkretnog činjeničnog stanja /da pravni prednik tužitelja nije pravovremeno prigovorio postojanju spornog manjka, da postojanje spornog manjka stranke nisu kontradiktorno utvrdile, da je agent brodara potvrdom br.223/779/TA od 3.VI 1979, koju je izdao 52 dana poslije iskrcajanja i preuzimanja tereta potvrdio postojanje spornog manjka/, prvostepeni je sud pravilno ocijenio da je kod ocjene postojanja spornih činjenica, da li manjak postoji i da li je nastao unutar vremena u kojem brodar odgovara za štetu na teretu, tj. od preuzimanja do predaje tereta i slijedom toga, da li je tuženi u osnovi obavezan tužitelju naknaditi štetu, odlučno ocijeniti da li naknadna potvrda koju je izdao agent brodara tvrtka CMAN dana 3.VI 1979, u kojoj je navedeno da postoji manjak od 133 komada bukovine, bezuvjetno obvezuje brodara naknaditi primatelju protuvrijednost tako utvrdjenog manjka.

Izjašnjavajući se o dokaznoj snazi ove isprave u rješenju br.PŽ 244/81 od 3.XI 1981. donešenom u povodu žalbe tužitelja protiv presude Okružnog privrednog suda od 10.XII 1980, žalbeni sud je - polazeći od pravnog shvaćanja do priznanja postojanja manjka, učinjenog od agenta brodara, koji je radio u ime i za račun brodara, obvezuje brodara, kao da ga je sam učinio - ocijenio da ova isprava u kojoj je agent tuženoga potvrdio da je pri iskrcavanju i predaji tereta /"prilikom isporuke"/ po teretnici br.6 od 15.III 1979. utvrdio da je od 58.472 komada bukovine nedostajalo 133 komada, predstavlja priznanje tuženoga da je primatelju tereta predao 133 komada bukovine manje nego je naznačeno u navedenoj teretnici.

Preispitujući navedeno vlastito pravno shvaćanje, a slijedom toga, i iznešenu ocjenu citirane isprave, s obzirom na nove činjenice i dokaze koje je tuženi iznio na novoj glavnoj raspravi, žalbeni sud došao je do uvjerenja da

je njegovo pravno shvaćanje pravilno i prihvatljivo za konkretan spor, samo pod uvjetom da je tvrtka CNAN radila kao plovidbeni agent tuženoga na temelju punomoći koja bi je ovlašćivala da u ime i za račun tuženoga prizna štetu na teretu nakon isteka vremena unutar kojeg se prema zakonu /čl.541. ZPUP-a, čl.3, par.6. Haških pravila, 1924/ ustanovljuje postojanje štete.

Iz rezultata nove glavne rasprave slijedi da je tvrtka CNAN radila kao generalni plovidbeni agent tuženoga, a kako generalni plovidbeni agent po samom zakonu /čl.682, 683. i 685. ZPUP-a supsidijarno čl.795. i 797. u vezi s čl.91. Zakona o obveznim odnosima/ nije ovlašten da suogovaratelju svog nalogodavca daje izjave koje za ovog stvaraju obveze, odnosno dovode ga u teži položaj od onog koji za njega proizlazi iz zakona, to priznanje postojanja spornog manjka učinjeno od agenta tuženoga tvrtke CNAN izvan rokova iz citiranih propisa, koje po svojoj prirodi predstavlja upravo takvu izjavu, ne obvezuje tuženoga /brodara/.

Prema ovom pravnom shvaćanju, navedeno priznanje tvrtke CNAN obvezivalo bi tuženoga, kako je već to istaknuto, jedino u slučaju da je punomoć tuženoga tvrtci CNAN sadržavala ovlaštenje da ova u njegovo ime prizna postojanje štete na teretu i nakon isteka rokova u kojima se po zakonu šteta ustanovljuje. Kako, međjutim, tužitelj nije dokazao da je u konkretnom slučaju postojao takav opseg punomoći, trebalo je ostati kod naprijed iznešene ocjene ovog priznanja.

Iz ovih razloga i razloga navedenih u prvostepenoj presudi, po ocjeni žalbenog suda prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je tuženi uredno izvršio sporni ugovor o prijevozu, tj. da je na odredištu predao teret onako kako je naznačen u teretnici, i ne tako utvrđeno činjenično stanje pravilno je primijenio materijalno pravo kada je tužbeni zahtjev odbio /arg. a contrario iz čl.550. ZPUP-a/.

G.G.